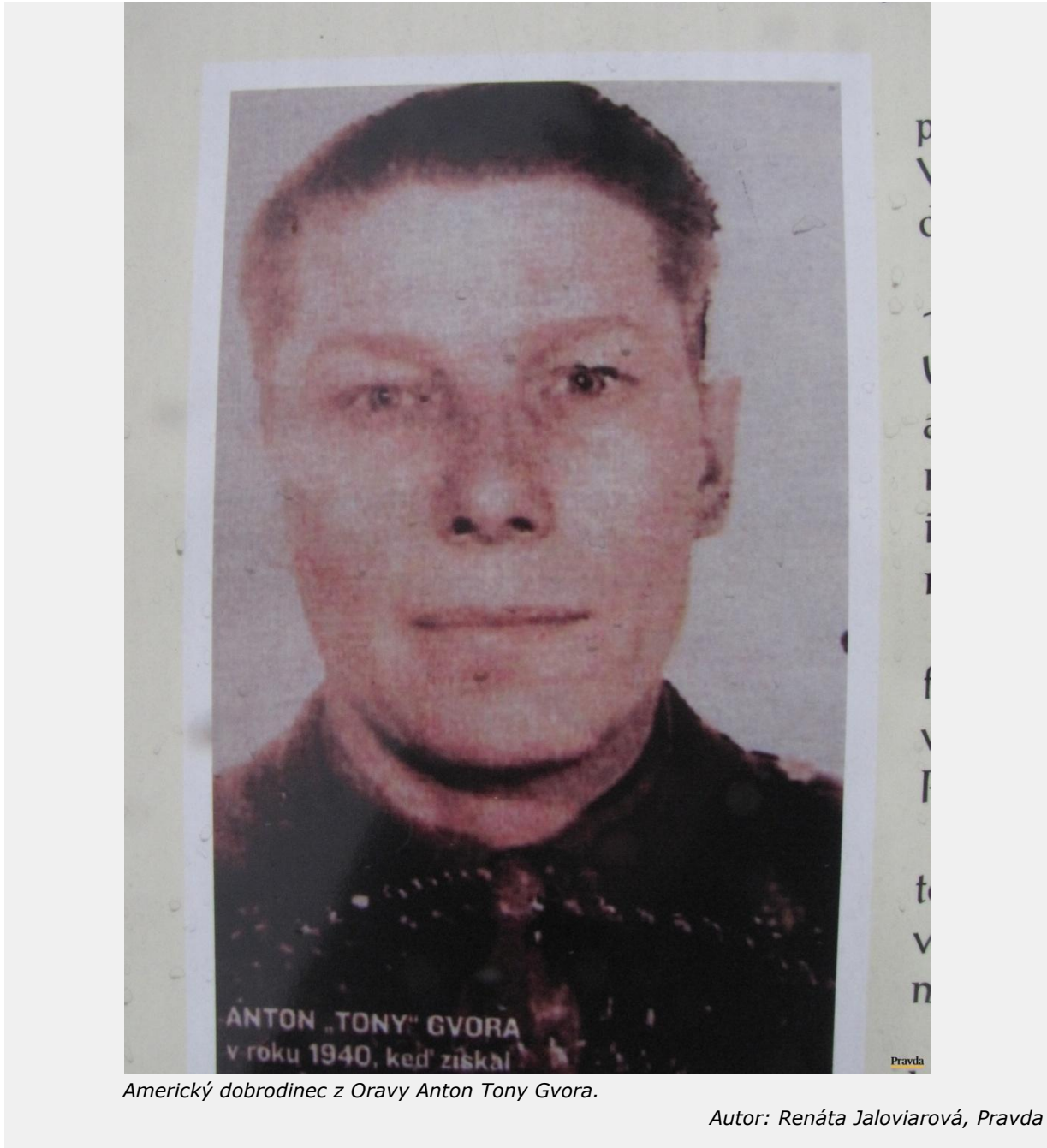

Peniaze z amerického dedičstva idú pre Oravu

Renáta Jaloviarová | 20.03.2013 12:00

Mladý Oravčan odišiel v minulom storočí ako mnoho ďalších do Ameriky za lepšími zárobkami. Roľníci z Oravy sa sen splnil, a hoci to nemal najmä v začiatkoch ľahké, podarilo sa mu zbohatnúť.

Americký dobrodinec z Oravy Anton Tony Gvora.

Autor: Renáta Jaloviarová, Pravda

Dnes jeho dedičstvo pomáha dvom oravským obciam, v ktorých sa narodil a vyrastal. Našetrené peniaze investoval do cenných papierov. Výnosy z nich v testamente odkázal „pre všeobecné blaho a prospech občanov“ Sedliackej Dubovej a Dlhej nad Oravou. Delia sa podľa počtu obyvateľov, viac ide na účet Dlhej nad Oravou, ktorá má okolo

1 500 obyvateľov, Sedliacka Dubová má 500. Vlni si napríklad Dlhá nad Oravou prilepšila o 8-tisíc eur, Sedliackej Dubovej prichádza z Ameriky od 2 650 do 5-tisíc eur. Výška dividend závisí od toho, ako sa podnikom, do ktorých Oravec v Amerike investoval, darí.

Kto bol dobrodinec z Ameriky?

Vojnový veterán narodený v Československu – je nápis na náhrobku oravského dobrodinca, ktorý je pochovaný na Greenwoodskom cintoríne v americkom Arkansase. Anton Tony Gvora sa narodil 12. septembra 1900 v Sedliackej Dubovej, po trinástich rokoch sa jeho rodina presťahovala do susednej Dlhej nad Oravou. Tam sa Tony aj oženil, ale krátko nato odišiel najskôr do Kanady a potom do USA. Manželka zostala v Dlhej nad Oravou a odvtedy sa už nevideli, hoci si vraj aspoň písali a Tony jej posielal peniaze. „On bol v Amerike, ona zostala tu. Deti nemali,“ hovorí vrtká dôchodkyňa Marta zo susedstva. Ukazuje na dnes už opustenú drevenicu, kde Gvorovci po svadbe a neskôr sama Gvorova manželka žila.

Spolu so závetom sa do jeho rodnej obce dostali aj informácie o jeho americkom živote. Zo začiatku, v časoch ekonomickej krízy v 30. rokoch minulého storočia, to nemal jednoduché ani v USA. Vraj často spomínal, že mal iba 25 centov, ktoré nosil vo vrecku a nikdy neminul, aby nezostal bez peňazí. „V prílohách závetu sa píše, že sa potuloval po uliciach, mal ťažký život. Robil rôzne práce, bol aj na vojne, neskôr pracoval v oceliarskej továrni, vlastnil bar. Peniaze si odkladal a šetril,“ hovorí starosta Sedliackej Dubovej

Ladislav Tomáš. Keď sa mu začalo dariť, zarobené peniaze neminul, ale investoval do cenných papierov. Anton Tony Gvora zomrel 21. septembra 1990, päť rokov pred ním zomrela na Orave jeho manželka.

Na veky večité

Prečo sa Gvora rozhodol dedičstvo venovať obciam, a nie svojim príbuzným, zostalo tajomstvom. Testament napísal ako 83-ročný, keď svoj majetok zveril do starostlivosti správcu. V informáciách, ktoré má Sedliacka Dubová k dispozícii, sa uvádza aj to, že Gvora sa poznal s bankovým úradníkom, ktorému hovoril o určitom pláne, ako pomôcť mladým rodinám v obciach, kde sa narodil a vyrastal.

Jeho závet sa začal naplňovať šesť rokov po jeho smrti, predtým sa oň na súde sporili správca pozostalosti a banka, ktorá mala výnosy vyplácať. Súd testament potvrdil a obciam začali chodiť prvé peniaze od roku 1996. Ako dlho budú na obecné účty nabiehať peniaze z amerického dedičstva oravského rodáka? „V testamente je napísané, že na veky večité, takže zdá sa, že tie peniaze by mali prichádzať stále, samozrejme, podľa toho, ako tie firmy v Amerike budú prosperovať. Boli by sme radi, nielen ja, ale určite aj moji ďalší nástupcovia, a teda celá obec, keby to tak bolo, že sa tie peniaze môžu využiť v prospech obce,“ dodal Tomáš.

Investície v obciach

Starosta Dlhej nad Oravou Ján Kamas uviedol, že peniaze z dedičstva pomohli pri dofinancovaní výstavby multifunkčného ihriska, pri vybudovaní nového parkoviska či pri rekonštrukcii miestnych komunikácií. V Sedliackej Dubovej má dobrodinec aj pamätnú tabuľu. Z peňazí, ktoré im odkázal, vybudovali autobusovú zastávku, tenisový kurt, šatne na ihrisku, ale pomohli aj pri obnove materskej školy, domu smútku či pri organizácii kultúrno-spoločenských akcií v obci.

Gvorovu rodnú obec už dávnejšie navštívila i starostka mestečka Hot Springs, kde Gvora žil i zomrel. Obce každý rok posielajú správy i fotografie, kde americkej banke dokladujú, ako boli peniaze z dedičstva využité, prípadne, na čo ich plánujú použiť. „Píšeme banke, čo chceme z tých peňazí, čo by mali prísť, urobiť. Nafotíme stav pred investíciou aj po tom, ako je hotová a posielame to aj s vyúčtovaním cez veľvyslanectvo do Ameriky,“ uzatvára starosta Sedliackej Dubovej.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

Zdroj Pravda.sk (<http://spravy.pravda.sk/regiony/clanok/274799-peniaze-z-americkeho-dedicstva-idu-pre-oravu/>)